4. Korobeinikov, H.V., Aksiutin, V.V., Korobeinikova, L.H., Chernozub, A.A., Volskyi, D.S. (2027). Psychophysiological state of boxers with different fighting styles. *Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sports. Physical Education and Sports.* № 6(9). 27-30. [In Ukrainian].

5. Kreidun, N.P., Priadko, N.V. (2011). On some psychological features of high school students. *Bulletin of the V.N. Karazin Kharkiv National University. Series: Psychology.* №959. Issue 46. P. 70-75. [In Ukrainian].

6. Krutsevych, T.Yu., Vorobiov, M.I., Bezverkhnia, H.V. (2011). Control in physical education of children, adolescents and youth. Kyiv: Olympic Literature. 224 p. [In Ukrainian].

7. Makarchuk, M. Yu., Kutsenko, T. V., Kravchenko, V. I., Danilov, S.A. (2011). Psychophysiology. Kyiv: OOO "Interservice". 329 p. [In Ukrainian].

8. Curriculum "Physical Culture". 10-11 grades (standard level). (2022). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.fizichna-kultura-10-11-standart.pdf (access date: 22.11.23).

9. Spryn, O.B., Goliaka, S.K. (2003). Methodological developments of laboratory classes on psychophysiology of professional selection. Kherson. 2003. 30 p. [In Ukrainian].

10. Fisher, Yu., Solovei, A. Physical and psychological state of middle and high school students studying in war conditions. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA», (March 31, 2023; Sofia, Bulgaria). P. 136–137. [In Ukrainian].

11. Tsymbaliuk, Zh.A. (1998). Influence of nervous system mobility on athlete's abilities. *Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports.* №5. P. 18-20. [In Ukrainian].

12. Chaichenko, H.M. (1993). Physiology of higher nervous activity. Kyiv. 240 p. [In Ukrainian].

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.01(200).13
УДК 613.9:37.011.3-796.11 (045)

Дейнеко І.В.
викладач Національного університету фізичного виховання та спорту України м. Київ.
https://orcid.org/0000-0002-6352-8262
Бойченко С.В.
старший викладач Національного університету фізичного виховання та спорту України м. Київ.
https://orcid.org/0000-0002-1196-3852
Залойло В.В.
доцент Національного університету фізичного виховання та спорту України м. Київ.
https://orcid.org/0000-0003-3374-7752
Радіоненко М.В.
викладач Національного університету фізичного виховання та спорту України м. Київ.

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ НА РЕЗУЛЬТАТИ ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ U 15

Розглянуто застосування вправ для педагогічного контролю техніко-тактичної підготовленості футболістів протягом тижневого циклу підготовки.

У експерименті брали участь 48 спортсменів та 8 тренерів. Метою застосування вправ було покращення техніко-тактичних навичок для порівння (у процентному відношенні) таких показників:кількість отриманої інформації; якість отриманої інформації; можливості оперативної пам'яті; індекс уваги.

Кожен з цих показників надав нам можливість особливого підходу та визначити застосування методу контролю. Важливою складовою було також встановлення чітких цілей, розробка плану дій і попередній систематичний контроль інших результатів. Впроваджуючи цей метод педагогічного контролю, ми на прикладі запропонованих вправ, розглянули проміжний рівень гравця, визначили напрямки покращення критеріїв відповідальності і фактори, що впливають на регуляції емоційного стану футболіста.

Дослідження показали, що наведений перелік вправ є достатньо ефективним для визначення рівня техніко-тактичної підготовленості футболістів. Встановлено, що в структурі річного циклу підготовки запропоновані спеціальні вправи є необхідним компонентом педагогічного контролю для підвищення рівня техніко-тактичної підготовленості футболістів.

Вправи рекомендуються для оптимальної оцінки рівня техніко-тактичної підготовленості футболістів, які найбільш коректно відображують рівень виконання конкретних завдань.

Аналіз результатів тестування свідчить про наявність тенденцій до більш високих показників швидкого прийняття рішення у старшій групі, що, ймовірно, обумовлено віковими розбіжностями і більш високими показниками психофізичного розвитку.

Ключова слова: педагогічний контроль, футбол, тренування, цілі, тактичне мислення

Boichenko S.V., Deineko I.V., Zaloilo V.V., Radionenko M.V. **The impact of pedagogical control on the results of technical skill of young U 15 football players.** *The use of exercises for pedagogical control of technical and tactical readiness of football players during a weekly training cycle was considered.*

48 athletes and 8 coaches participated in the experiment. The purpose of the exercises was to improve technical and tactical skills for comparison (in percentage terms) of the following indicators:amount of information received; quality of information received; working memory capabilities; attention index.

Each of these indicators gave us the opportunity to take a special approach and determine the application of the control method. An important component was also the establishment of clear goals, development of an action plan and preliminary systematic control of other results. Implementing this method of pedagogical control, we, using the example of the proposed exercises, considered the intermediate level of the player, identified areas for improving the criteria of responsibility and factors affecting the regulation of the emotional state of the football player.

Our studies have shown that the above list of exercises is quite effective for determining the level of technical and tactical readiness of football players. It has been established that in the structure of the annual training cycle, the proposed special exercises are a necessary component of pedagogical control to increase the level of technical and tactical preparedness of football players.

Exercises are recommended for optimal assessment of the level of technical and tactical preparedness of football players, which most correctly reflect the level of performance of specific tasks.

Analysis of the test results indicates the presence of trends towards higher indicators of quick decision-making in the older group, which is probably due to age differences and higher indicators of psychophysical development.

Key words: *pedagogical control, football, training, goals, tactical thinking.*

Вступ. Педагогічний контроль у багаторічній системі підготовки є ключовим елементом розвитку молодих футболістів на етапі U-15. Він формує необхідний психофізичний ресурс, який допомагає гравцям ефективно обробляти мотивовану інформацію, приймати рішення та застосовувати тактичне мислення відповідно до стратегій, розроблених тренером(2).

Фактори результативних дій, покращення фізичного стану, перемоги у матчах у цьому пубертатному періоді, сприймаються юними футболістами як суттєвий здобуток. Цей період у деяких футболістів характеризується бажанням демонструвати техніку володіння м'ячем, при цьому інколи нехтуючи командними діями, що у подальшому не сприяє формуванню необхідних навичок та ресурсів, які допомагають гравцям ефективно обробляти інформацію, приймати рішення та застосовувати тактичне мислення відповідно до стратегій, розроблених тренером(4).

Постановка проблеми.

Нарощування фізичної активності в цьому віці, створює певні застороги (*передумови)* для розвитку як технічної майстерності юних футболістів так і контролю за виконанням. Бажання "еволюціонувати" частіше виникає завдяки колективу, умовам тренування, поведінці тренера та психологічній підготовці гравця у контексті завдань або самої гри у футбол.

Мета дослідження - експериментальне вивчення практичного застосування вправ, для визначення рівня техніко-тактичної підготовленості футболістів у групових діях, протягом тижневого (мікроциклу) підготовки.

Матеріали та методи дослідження:

У цій роботі ми намагаємося дослідити, яким чином педагогічний контроль впливає на дії гравців, та використання його для отримання результату узгоджених групових дій

Об'єкт дослідження – вправи для техніко-тактичної підготовленості в системі педагогічного контролю футболістів.

Предмет дослідження – методичні принципи та особливості застосування вправ для техніко-тактичної підготовленості в системі педагогічного контролю футболістів протягом тижневого (мікроциклу) циклу підготовки.

Методи дослідження:

1) аналіз наукової та методичної літератури;
2) педагогічні спостереження;
3) процес порівняння;
4) емпіричний метод дослідження (1).

Проблеми багаторічної підготовки в спортивних іграх неодноразово розглядались в науковій і методичній літературі на рівні кандидатських і докторських дисертаційних досліджень, монографій та ін. (1,6). Отримуючи проміжні успіхи, деякі гравці цього віку очікують до себе більш поблажливого відношення, що в свою чергу може негативно впливає як на самого гравця так і віддзеркалюється на інших. Таким чином гравці починають недопрацьовувати, уникати відповідальності, знизуючи до себе вимоги. Внаслідок чого втрачається певний рівень кваліфікації.

Впроваджуючи методи педагогічного контролю, ми можемо це розглядати як визначення проміжного рівня гравця, покращення критеріїв відповідальності і як фактор регуляції емоційного стану футболіста. При цьому не забувати про психологічний тиск у футболі який є одним з найбільших викликів для гравців. Незалежно від рівня юнацьких лігах, чи на професійному рівні - футболісти стикаються як із внутрішніми, так і з зовнішніми очікуваннями (2).

Слід пам'ятати, що кожна вправа має свій адаптаційний період, щодо фізіологічного розвитку футболіста, його техніко-тактичної та психофізичної підготовленості і знання коуча – це вміння враховувати стан гравця на певному етапі підготовки. Так як техніко-тактична підготовка, в цей період, набуває головного значення у формуванні футболіста, ми частіше впроваджуємо завдання, які поглиблюють розуміння виконаних дій (7).

Така форма сприйняття може перетворюватися у певні зобов'язання, що в свою чергу може хибно впливати на сприйняття основних задач. Не враховуючи психофізичний аспект розвитку технічної майстерності юних футболістів, тренер може втратити зв'язок між емоційним станом і мотиваційною складовою юного гравця.

Формування вправи, має створювати емоційне середовища (з урахуванням мотиваційної складової у досягненні цілей), дає можливість утримувати стійкий інтерес та зацікавленість юного футболіста у подальшому навчанні та вдосконаленні вже отриманих навичок. Також варто зазначити, що на цьому етапі ми починаємо сприяти удосконаленню розвитку фізичної, технічної, спеціальної, техніко-тактичної та психологічної підготовки, що в свою чергу може суттєво забезпечити комунікацію між тренером і гравцем з погляду на його зацікавленість у результаті.

Кожен з цих процесів надає нам можливість особливого підходу та визначити застосування методу контролю. Важливою складовою є також встановлення чітких цілей, розробка плану дій і систематичний контроль результатів.

Проблему підготовки футболістів розглядало багато дослідників. Так науковці Бітко С.М., Костюкевич В.М.[7] проводили дослідження функціонального стану систем забезпечення руху у футболісті на різних етапах тренувального процесу; дослідники Шпанюк В. В., Лизогуб В. С. та Мохунко О.Д.[8,9].

Проводячи певні дослідження у цьому напрямку фахівці (О. А. Перепелиця, С. А. Гудима, В. М. Поліщук) намагаються упорядкувати методи та засоби тренувань, що в свою чергу сприяє виникнення умов для створення загальної програми підготовки юних футболістів.

Розглянемо застосування вправ для педагогічного контролю техніко-тактичної підготовленості футболістів протягом тижневого циклу підготовки.

В експерименті приймали участь 48 спортсменів та 8 тренерів, які фіксували і підраховували дії гравців. Вправи застосовувалися у продовж трьох тренувальних занять. Нашою метою було створити умови для виконанні вправи на покращення техніко-тактичних навичок в умовах наближених до ігрових та порівняння (у процентному відношенні) таких показників як:

- *кількість отриманої інформації;*
- *якість отриманої інформації;*
- *можливості оперативної пам'яті;*
- *індекс уваги.*

Критерієм у кількості отриманої інформації, були дії гравців по відношенню до завдання вправи. Завчасно прийняття рішення, гра (рух) без м'яча, вибір положення при прийомі та передачі м'яча, взаємодія з іншими гравцями.

Якість отриманої інформації визначалась у техніко-тактичних діях, які дозволяли гравцю контролювати, як м'яч так і дії суперника.

Можливість оперативної пам'яті визначалась кількістю вдалих переміщень, зміни місця, вчасної передачі м'яча, оцінки ситуації.

Індексом уваги слугував сумарний процент вдалих дій гравця.

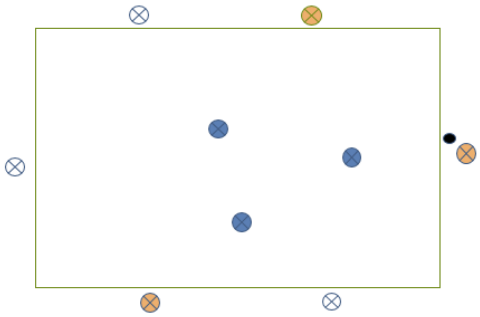
Вправа №1

Квадрат 6*3. Розмір 12 м * 20 м. Один м'яч. 9 манишок, трьох кольорів.

Час виконання 10-12 хв.

Мета: контроль м'яча, групою гравців.

Задачі: використовувати простір для прийому м'яча, гравці на флангу міняються один з одним після кожної передачі м'яча. Зміна гравців 3*3.

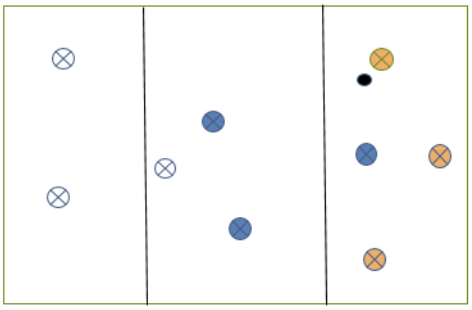
Вправа №2

Квадрат 6*3 Відбір м'яча , контроль м'яча, перехід від оборони в атаку. Умови: Квадрат 6*3. Розмір 12 м * 20 м. Один м'яч. 9 манишок, трьох кольорів.

Час виконання 10-12 хв.

Мета: контроль м'яча, групою гравців.

Задачі: використовувати простір для прийому м'яча, гравці на флангу міняються один з одним після кожної передачі м'яча. Зміна гравців 3*3.

Протягом усього мікроциклу накопичення повторюваної інформації зменшувалося, частка утриманої інформації збільшувалася, індекс уваги підвищувався, а узгодженість дій покращувалася порівняно з моментом її першого отримання.

Рівень мотивації спортсменів на початку виконання завдань також вплинув на утримання інформації зворотного зв'язку: спортсмени з вищим рівнем мотивації до виконання завдань демонстрували нижчий рівень утримання(4)

Обговорення.

Розглядаючи юного футболіста, його сприйняття вже отриманої інформації, набуті техніко-тактичні навички, ми спостерігаємо емоційні потреби у впевненості своїх дій. Моделювання сценаріїв високої напруженості в умовах тренувань дозволяє футболістам навчитися реагувати на тиск без негайних наслідків (2).

Таблиця № 1

№ п/п	Порівняльні показники	Показники оперативного контролю базового дня.	Показники поточного виду контролю вправи (у контексті тижневого мікроциклу)
1	Кількість отриманої інформації	82.6% із 100%	64.2% із 100%
2	Якість отриманої інформації	37.4% із 100%	44.6% із 100%
3	Можливості оперативної пам'яті	12.2% із 100%	31.2% із 100%
4	Індекс уваги.	24.8% із 100%	29.6% із 100%

Маємо визнати, що під час виконання вправ першого тренувального дня, гравці в першу чергу не змогли поєднати кількість отриманої інформації з якістю отриманої інформації можливостями оперативної пам'яті, короткострокова увага не мала додаткової інформації, гравці уникали відповідальності.

Порівняльні показники поточного виду контролю вправи (у контексті тижневого мікроциклу) показали впевненість «першого дотику», більш чітке розуміння взаємозв'язку між гравцями, фактор відповідальності втілився у показники переваги у контролі м'ячом.

Висновок. Створюючи форми педагогічного контролю, ми тим самим сприяємо формуванню необхідних навичок та ресурсів, які допомагають гравцям ефективно обробляти інформацію, самостійно приймати рішення та застосовувати тактичне мислення відповідно до стратегій, розроблених тренером(3).

Література

1. Дейнеко І.В, Байрачний О.В., Зора К. «Тест «6 м'ячів» як засіб контролю спеціальної фізичної підготовленості гравців у футзалі» [Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: міжн. наук.-практ. інтернет конф., 28 лютого 2020р.: зб. наук. праць – Переяслав, 2020. – Випуск 56. с. 305-309]. https://reposit.uni-sport.edu.ua/items

2.Дейнеко І.В., Гончару А.І. «Концентрація уваги як частина тренувального процесу з футзалу у непрофільних ЗВО». [Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій: зб. наук. праць /за заг. ред. Л.В. Помиткіної, О.М. Ічанської – К.: ТОВ «Альфа-ПІК», 2020. С. 235-240].

3.Дейнеко І.В., Орленко Н.А., Веліченко М.А., Ракітіна Т.І.

Зв'язок між силою та рухливістю нервових процесів з динамікою концентрації уваги у футболістів студентського віку. [Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: збірник наукових праць. – К. : НАУ, 2022. – Вип. 20. С. 100-107.]

https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP

4.Дорошенко Е.Ю. Шалфєєв П.О. «Тестування в системі педагогічного контролю технічної підготовленості футболістів» [НУФВСУ Запорізький національний університет].

https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2012-05/12deirfp.pdf

5.Еррама, М., Бассірі, М., Атіфі, Дж., та Лотфі, С. (2024). Порівняльний аналіз впливу скорочених позиційних ігор та традиційних тренувань на фізичну та технічну результативність юних футболістів під час тренувань. [Теорія та методи фізичного виховання], 24 (6), 961–970. https://doi.org/10.17309/tmfv.2024.6.14

6. Костюкевич В.М., Воронова В.І., Шинкарук О.А., Борисова О.В.

«Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах»/спеціальність: 017 Фізична культура і спорт: [Навчальний посібник. 2016. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД»]. 554 с.
https://reposit.uni-sport.edu.ua/items
7.Лісенчук Г.А. «Теоретико-методичні основи управління підготовкою футболістів 7 – 16 років»: Автореф. дис. доктора наук з ФВС: спец.: 24.00.01. – [«Олімпійський та професійний спорт». – К.: 2004. – 42 с].
8.Хосе Л. Гандія. «Психологічний тиск у футболі», [Академія SIA , Спортивна психологія].https://soccerinteraction.com/psychological-pressure-in-football.

Literatura.

1. Deineko I.V, Bairachnyi O.V., Zora K. (2020) «Test «6 miachiv» yak zasib kontroliu spetsialnoi fizychnoi pidhotovlenosti hravtsiv u futzali» [Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii: mizhn. nauk.-prakt. internet konf., 28 liutoho 2020r.: zb. nauk. prats – Pereiaslav, – Vypusk 56. s. 305-309]. https://reposit.uni-sport.edu.ua/items
2. Deineko I.V., Honcharu A.I. «Kontsentratsiia uvahy yak chastyna trenuvalnoho protsesu z futzalu u neprofilnykh ZVO». [Indyvidualnist u psykholohichnykh vymirakh spilnot ta profesii: zb. nauk. prats /za zah. red. L.V. Pomytkinoi, O.M. Ichanskoi – K.: TOV «Alfa-PIK», 2020. S. 235-240].
3. Deineko I.V., Orlenko N.A., Velichenko M.A., Rakitina T.I.
Zviazok mizh syloiu ta rukhlyvistiu nervovykh protsesiv z dynamikoiu kontsentratsii uvahy u futbolistiv studentskoho viku. [Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Psykholohiia: zbirnyk naukovykh prats. – K. : NAU, 2022. – Vyp. 20. S. 100-107.]
https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP
4. Doroshenko E.Iu. Shalfieiev P.O. «Testuvannia v systemi pedahohichnoho kontroliu tekhnichnoi pidhotovlenosti futbolistiv» [NUFVSU Zaporizkyi natsionalnyi universytet].
https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2012-05/12deirfp.pdf
5. Errama, M., Bassiri, M., Atifi, Dzh., ta Lotfi, S. (2024). Porivnialnyi analiz vplyvu skorochenykh pozytsiinykh ihor ta tradytsiinykh trenuvan na fizychnu ta tekhnichnu rezultatyvnist yunykh futbolistiv pid chas trenuvan. [Teoriia ta metody fizychnoho vykhovannia], 24 (6), 961–970. https://doi.org/10.17309/tmfv.2024.6.14
6. Kostiukevych V.M., Voronova V.I., Shynkaruk O.A., Borysova O.V.
«Osnovy naukovo-doslidnoi roboty mahistrantiv ta aspirantiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh»/spetsialnist: 017 Fizychna kultura i sport: [Navchalnyi posibnyk. 2016. Vinnytsia: TOV «Nilan-LTD»]. 554 s.
https://reposit.uni-sport.edu.ua/items
7. Lisenchuk H.A. «Teoretyko-metodychni osnovy upravlinnia pidhotovkoiu futbolistiv 7 – 16 rokiv»: Avtoref. dys. doktora nauk z FVS: spets.: 24.00.01. – [«Olimpiiskyi ta profesiinyi sport». – K.: 2004. – 42 s].
8. Khose L. Handiia. «Psykholohichnyi tysk u futboli», [Akademiia SIA , Sportyvna psykholohiia].
https://soccerinteraction.com/psychological-pressure-in-football.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.01(200).14

Дем'янов В.В.
здобувач третього рівня вищої освіти,
ННІ «Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту»
Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро
https://orcid.org/0009-0009-9900-3474
Москаленко Н.В.,
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро
https://orcid.org/0000-0001-9162-5206

ФІЗИЧНИЙ СТАН ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ

Анотація. Статтю присвячено аналізу фізичного стану дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру. Мета – визначити фізичний стан дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру з метою з'ясування спрямованості засобів фізичного виховання. Методи дослідження – аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, антропометрія, методи визначення фізичного стану, методи математичної статистики. Результати. З'ясовано, що антропометричні показники дітей з РАС загалом відповідали віковим нормам. Розрахунок ваго-зростового індексу Кетле свідчить про переважання вищого за середній рівня. Функціональний стан серцево-судинної системи характеризується відповідністю нижній межі вікової норми за показниками ЧСС і нормальними показниками систолічного АТ. Виявлено значну варіативність АТ та знижені показники індексу Робінсона, що свідчить про низький рівень економізації діяльності серцево-судинної системи та неоднорідність адаптаційних можливостей дітей з РАС. Встановлено переважання задовільного рівня фізичної роботоздатності, відповідність задовільному рівню показників проби Штанге та нижчих за нормативні значення у пробі Генча. Показники вегетативної регуляції засвідчили переважання симпатичного тонусу у більшості дітей. Рівень рухової активності у 75% дітей оцінено як помірний. У більшості дітей добре сформована дрібна моторика, хоча є поодинокі випадки уповільненості рухових реакцій. Позитивний емоційний фон під час виконання рухових завдань свідчить про високу мотиваційну значущість фізичної активності. Аналіз